

**Θεωρίες Επαγγελματικής
Ανάπτυξης και Λήψης
Αποφάσεων (ολοκλήρωση)/Το
πλαίσιο της Ατομικής
Συμβουλευτικής**

Βασική ταξινόμηση θεωριών

- Μη ψυχολογικές : παράγοντες έξω από το άτομο π.χ. τυχαίοι, οικονομικοί, κοινωνικο-πολιτιστικοί)
- Ψυχολογικές : παράγοντες που σχετίζονται με το άτομο π.χ. αξίες, ενδιαφέροντα, ικανότητες κ.ά.
- Γενικές : αλληλεπίδραση πολλών και διαφορετικών παραγόντων

Μη ψυχολογικές θεωρίες

- Τύχης (Miller, Form, Carlow): κάποιο τυχαίο γεγονός, που δεν ήταν σχεδιασμένο από το άτομο επηρέασε τη μετέπειτα πορεία του
- Οικονομικές (Thomas, Clark, Rottemberg): το όφελος του ατόμου από την εργασία είναι η βάση της επαγγελματικής επιλογής
- Κοινωνικο-πολιτισμικές (Lipset, Roberts): οι επιδράσεις που δέχεται το άτομο από την οικογένεια, το σχολείο, την κοινωνία διαμορφώνουν τις αξίες του για τις επαγγελματικές επιλογές του

Ψυχολογικές θεωρίες

- Των χαρακτηριστικών και παραγόντων (Parsons)
- Ψυχοδυναμικές (Bordin, Segal)/ Κοινωνιοδυναμική (Peavy)
- Αναγκών (Ann Roe, Horpck)
- Αυτοαντίληψης (Super)
- Τυπολογική (Holland)
- Εξελικτικές (Ginzberg, Super, Tiedeman, Gottfredson) / Αφηγηματική (Savickas)
- Μάθησης (O'Hara, Miller, Krumboltz)
- Λήψης αποφάσεων (Hilton, Gelatt, Kaldor & Zytowski, Vroom)

Των χαρακτηριστικών και παραγόντων

- στηρίζεται στην ψυχολογία των ατομικών διαφορών
  - ο καθένας έχει διαφορετικά χαρακτηριστικά προσωπικότητας
  - κάθε επάγγελμα απαιτεί σε διαφορετικό βαθμό αυτά τα χαρακτηριστικά
-

Ψυχοδυναμικές

η επαγγελματική δραστηριότητα δεν είναι παρά εκδήλωση «μετουσίωσης» (μετασχηματισμού) απωθημένων επιθυμιών και ενστίκτων σε κοινωνικά παραδεκτές μορφές συμπεριφοράς

Κοινωνιοδυναμική

- Κονστρουκτιβιστικό, ολιστικό μοντέλο
- Διερεύνηση του χώρου ζωής (life-space) του πελάτη μέσω της αφήγησης
- Εργασία: βασικό υποσύνολο της ύπαρξης
- Οι άνθρωποι δημιουργούν πολλαπλές πραγματικότητες
- Ο σημαντικός ρόλος του «αφηγούμενου εαυτού»
- Στόχος: Ο πελάτης να ανακαλύψει ποιός είναι, τι είναι, πως είναι

Αναγκών

- η επαγγελματική συμπεριφορά και επιλογή του ατόμου βρίσκονται σε άμεση σχέση με τις πρώτες εμπειρίες του ατόμου μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον
- οι ανάγκες και πόσο αυτές ικανοποιήθηκαν στην παιδική ηλικία ή μετατράπηκαν σε κίνητρα και η ικανοποίησή τους έγινε σκοπός για το άτομο
- τα επαγγέλματα κατατάσσονται σε οκτώ κατηγορίες με βάση την ένταση και το είδος των διαπροσωπικών σχέσεων που συνεπάγονται κατά την άσκησή τους: α) υπηρεσιών, β) επιχειρηματικών επαφών, γ) οργάνωσης, δ) τεχνολογικά, ε) υπαίθρια, στ) επιστημονικά, ζ) γενικής παιδείας και η) τεχνών και ψυχαγωγίας

Αυτοαντίληψης

- η αυτοαντίληψη, η ανάπτυξη και πραγμάτωσή της είναι τα κεντρικά σημεία της θεωρίας του
- οι άνθρωποι διαφέρουν ως προς τις ικανότητές τους, τα ενδιαφέροντά τους και την προσωπικότητά τους
- ξεχωρίζει πέντε βιοτικά στάδια επαγγελματικής ανάπτυξης (πρότυπα στάδια): α) της ανάπτυξης, β) της διερεύνησης, γ) του κατασταλάγματος, δ) της συντήρησης και ε) της παρακμής
- επαγγελματική ωριμότητα ορίζεται η ετοιμότητα για την επιτέλεση των καθηκόντων της επαγγελματικής ανάπτυξης
- η πορεία ολοκληρώνεται με το συμβιβασμό ανάμεσα στην αυτοαντίληψη και την αντικειμενική πραγματικότητα

Εξελικτικές

- υποστηρίζουν ότι η επαγγελματική συμπεριφορά είναι διαδικασία ανάπτυξης, οπότε η επαγγελματική εκλογή είναι αποτέλεσμα αυτής της ανάπτυξης και επομένως συνεχής, διαρκής, μακρόχρονη διαδικασία από την παιδική ηλικία μέχρι και μετά την επαγγελματική αποκατάσταση

Θεωρία σχεδιασμού ζωής – Savickas

- Δια βίου μοντέλο συμβουλευτικής σταδιοδρομίας
- Κατασκευή και συγκατασκευή σταδιοδρομίας μέσα από ποικίλες ιστορίες του πελάτη
- Στόχος: Η διευκόλυνση στο σχεδιασμό ζωής και όχι μόνο στην επαγγελματική ανάπτυξη - Ικανοποίηση από ζωή
- Επαγγελματική προσαρμοστικότητα
- Σημαντικά πεδία ζωής - Υποκειμενικές ταυτότητες - Πιθανοί εαυτοί

Μάθησης

```
graph TD; A[Μάθησης] --- B[Η επαγγελματική συμπεριφορά είναι μια διαδικασία μάθησης και το σχολείο άμεσα ή έμμεσα επηρεάζει αποτελεσματικά αυτή τη μάθηση]; A --- C[Το ίδιο αποτελεσματικά μπορεί ο σύμβουλος να παροτρύνει τη διερευνητική συμπεριφορά, να διδάξει νέες δεξιότητες και να διευκολύνει εμπειρίες που έχουν ως αποτέλεσμα την απόκτηση νέων δεξιοτήτων];
```

Η επαγγελματική συμπεριφορά είναι μια διαδικασία μάθησης και το σχολείο άμεσα ή έμμεσα επηρεάζει αποτελεσματικά αυτή τη μάθηση

Το ίδιο αποτελεσματικά μπορεί ο σύμβουλος να παροτρύνει τη διερευνητική συμπεριφορά, να διδάξει νέες δεξιότητες και να διευκολύνει εμπειρίες που έχουν ως αποτέλεσμα την απόκτηση νέων δεξιοτήτων

Λήψης αποφάσεων

η επιλογή του επαγγέλματος αντιμετωπίζεται ως ένα πρόβλημα στο οποίο το άτομο πρέπει να βρει μια λύση

το πώς παίρνει αποφάσεις είναι κάτι που μαθαίνεται και αυτό είναι αντικείμενο του συμβούλου επαγγελματικού προσανατολισμού

Γενικές

- Blau: η είσοδος στο επάγγελμα είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού και της αλληλεπίδρασης της επαγγελματικής προτίμησης και επαγγελματικής εκλογής
- Law: υπάρχει άμεση σύνδεση ανάμεσα στη πράξη – θεωρία – ιδεολογία / ο σύμβουλος βοηθάει το άτομο να προσαρμόσει τον εαυτό του σε κάποιο επαγγελματικό χώρο που απαιτεί χαρακτηριστικά όπως τα δικά του
- Θεωρία Ζωντανών συστημάτων: επαγγελματική ανάπτυξη είναι μια συνεχής διαδικασία εξελίξεων και αποφάσεων που καταλήγουν στην επαγγελματική επιλογή
- Κινητήριοις δύναμη: η επιθυμία του ατόμου να ικανοποιήσει τους ατομικούς του στόχους και να περιορίσει τους ανεπιθύμητους

Γενικές (συνέχεια)

- Αντιστοίχισης : είναι θεωρία αντιστοίχισης του ατόμου με το περιβάλλον τους / θεωρία μελέτης της προσαρμογής
- Bright & Pryor (Θεωρία του Χάους για τη Σταδιοδρομία) : Χαοτική αλληλεπίδραση ατόμου και πλαισίων δράσης
- Η σταδιοδρομία είναι πολύπλοκο, αυτο-οργανούμενο σύστημα, ευάλωτο στις απρόβλεπτες αλλαγές
- Μη γραμμικές σχέσεις : απρόοπτο, αβεβαιότητα στη σταδιοδρομία
- Στόχος: Διευκόλυνση προσαρμογής στις αλλαγές
- Κατανόηση μορφών σταθερότητας μέσα από φαινομενικά, απρόβλεπτα περιβάλλοντα

ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ

- Σύμβουλος
  - Συμβουλευόμενος
  - Συμβουλευτική σχέση
  - Πληροφορίες που παίρνουμε από το τηλέφωνο ή οι πρώτες πληροφορίες που παίρνουμε όταν κάποιος ζητάει να μας δει
  - Διάρκεια της συμβουλευτικής (συνάντηση αξιολόγησης, συνάντηση συμβολαίου, συνάντηση μεταπαρακολούθησης (follow up))
  - Συχνότητα συναντήσεων
  - Διατήρηση αρχείου
  - Ο χώρος πραγματοποίησης της ατομικής συμβουλευτικής
-

Συζήτηση

- α) Πως ένοιωσαν σε κάθε θέση, ποια θέση ήταν πιο άνετη για μένα;
- β) Υπήρχε κάτι που δυσκόλεψε τη διαδικασία; Πώς ξεπεράστηκε;
- γ) Πως βίωσαν τη θέση του παρατηρητή? Ήταν εύκολο να ακούω χωρίς να παρεμβαίνω